

Wstęp

Międzynarodowy, powszechny system ochrony praw własności intelektualnej, w tym praw autorskich i pokrewnych oraz praw własności przemysłowej, ukształtowany został w szeregu konwencji. Najważniejszymi z nich są m.in. Konwencja Paryska o ochronie własności przemysłowej z 1883 r., Konwencja Berneńska o ochronie dzieł literackich i artystycznych z 1886 r., Porozumienie Madryckie o z 1891 r. o międzynarodowej rejestracji znaków, Konwencja Rzymska o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych z 1961 r., Układ Waszyngtoński o współpracy patentowej z 1970 r., Konwencja Powszechna o prawie autorskim z 1971 r., Konwencja Brukselska dotycząca rozpowszechniania sygnału programu przekazywanego za pośrednictwem satelity z 1974 r., Porozumienie TRIPS z 1994 r. oraz w dwa traktaty WIPO sporządzone w Genewie w 1996 r., tj. Traktat WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach oraz Traktat WIPO o prawie autorskim.

Obecnie, pomimo wielokrotnych rewizji, konwencje te nadal stanowią najważniejsze akty kreujące międzynarodowe prawo w dziedzinie prawa autorskiego oraz prawa własności przemysłowej. Wywierają też istotny wpływ na regulacje prawa polskiego oraz prawa wtórnego UE z zakresu prawa autorskiego oraz prawa własności przemysłowej.

Na przestrzeni lat, prawo wtórne UE było uchwalane lub zmieniane w sposób uwzględniający wymogi traktatów dotyczących praw autorskich i praw własności przemysłowej. Z kolei, uchwalona w 1994 r. ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych była wielokrotnie nowelizowana w celu dostosowania jej do dyrektyw unijnych. Nowelizacje uwzględniały też zmieniające się dynamicznie realia związane z rozwojem nowych technologii, a co za tym idzie nowych form eksploatacji utworów i przedmiotów praw pokrewnych, zwłaszcza w środowisku on-line. Podobnie, ustawa prawo własności przemysłowej z 2001 r., uchwalona kilka lat przed wejściem Polski do Unii Europejskiej, była wielokrotnie zmieniana w celu dostosowania jej do przepisów prawa UE.

Introduction

The international, universal system of protecting intellectual property rights, including copyrights and related rights and industrial property rights, is formed by several conventions. The most important of these are, among others, the Paris Convention for the Protection of Industrial Property of 1883, the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works 1886, the Madrid Agreement concerning the International Registration of Marks of 1891, the Rome Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organisations of 1961, the Washington Patent Cooperation Treaty of 1970, the Universal Copyright Convention of 1971, the Brussels Convention Relating to the Distribution of Programme-carrying Signals Transmitted by Satellite of 1974, the TRIPS Agreement of 1994 and two WIPO treaties made in Geneva in 1996, i.e. the WIPO Performances and Phonograms Treaty and the WIPO Copyright Treaty.

At present, despite having been revised numerous times these conventions are still the most important acts creating international law in the area of copyrights and industrial property rights. They have a key impact on both Polish laws and EU secondary legislation on copyrights and industrial property rights.

Over the years EU secondary legislation has been adopted or amended in a manner that takes into account the requirements of treaties on copyrights and industrial property rights, while the Law on Copyrights and Related Rights enacted in 1994 has been updated many times to adjust it to EU directives. These updates also took into account the dynamically-changing realities related to the development of new technologies and consequently the new forms of exploitation of works and the subject-matter of related rights, especially in the on-line community. Similarly, the Industrial Property Law of 2001, enacted several years prior to Poland joining the European Union, has been frequently amended to adjust it to EU laws.

To osadzenie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy prawo własności przemysłowej w reżimie wnikającym z prawa międzynarodowego oraz prawa UE niesie ze sobą istotne konsekwencje dla tłumaczenia na język angielski obu tych aktów prawnych. Powoduje, przede wszystkim konieczność dbania o wzajemną spójność terminologiczną z wersją angielską poszczególnych konwencji oraz aktów prawa UE. Nie jest to zadanie proste, ponieważ nawet w obrębie samego prawa wtórnego UE, zdarzają się przypadki odrębnego nazewnictwa podstawowych dla prawa własności intelektualnej pojęć. Drugim wyzwaniem stojącym przed tłumaczem jest nazewnictwo instytucji, które nie występują w systemie common law, a przez to są potraktowane w sposób szczątkowy w prawie międzynarodowym lub prawie UE (np. instytucja autorskich praw osobistych). Trzecim z kolei problemem, z którym musi zmierzyć się tłumacz jest znalezienie odpowiedniego przekładu tradycyjnie przyjętych w prawie polskim pojęć (np. pola eksploatacji), odmiennie jednak nazywanych w aktach prawa międzynarodowego i prawa UE. Takie tłumaczenie zawsze wywołuje wiele dylematów i wątpliwości i nierzadko wymaga sięgania do doświadczenia z własnej praktyki zawodowej w celu znalezienia właściwego przekładu, zrozumiałego dla odbiorców, a zwłaszcza prawników z kultury anglosaskiej. W celu zmierzenia się z tymi problemami, naszym przekładzie staraliśmy się, tam gdzie to możliwe, jak najbardziej zbliżyć do wersji angielskich odpowiednich aktów prawa międzynarodowego i prawa wtórnego UE, z wyważeniem jednak odrębności prawa polskiego.

Mamy nadzieję, że angielska wersja ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy prawo własności przemysłowej przyniesie pomoc w komunikacji podstawowych zasad polskiego prawa własności intelektualnej w relacjach z podmiotami zagranicznymi.

Aleksandra Auleytner

Radca prawny

Partner, Szef Praktyki IP/TMT

kancelarii Domański Zakrzewski Palinka

The fact that both the Law on Copyrights and Related Rights and the Industrial Property Law are based on international and EU law had material consequences for the English translation of the two Laws. A great deal of care had to be taken to ensure consistency with the English version of the conventions and EU laws. This was not an easy task as in EU secondary law alone different terms are used for the basic concepts of industrial property rights. The second challenge facing the translators was how to translate concepts which have no equivalents in common law and are therefore treated in a residual manner in international and EU law (e.g. the concept of author's economic rights). The third problem that the translators had to come to grips with was finding an appropriate rendering of concepts traditionally adopted in Polish law (e.g. forms of exploitation) which are named differently in international law and EU law. Consequently, translation always gives rise to dilemmas and doubts and translators frequently have to rely on their own practical experience in finding appropriate renderings that readers, especially lawyers from the Anglo-Saxon culture, will understand. In order to deal with all these problems, in our translation we have tried where possible to follow the English versions of the relevant acts of international law and EU secondary law balanced against the individuality of Polish law.

We trust that this English version of the Law on Copyrights and Related Rights and the Industrial Property Law will help when communicating basic principles of Polish intellectual property rights in relations with foreign entities.

Aleksandra Auleytner

Legal adviser

Partner, Head of IP/TMT Practice

at the law firm Domański Zakrzewski Palinka